

Türkiye ve Dünya Mobilya Dış Ticareti Üzerine Bir Araştırma

Hasan EFE* , Selçuk DEMİRCİ**

*Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Mobilya ve Dekorasyon Bölümü
06500 Teknikokullar, ANKARA

**Ege Üniversitesi Ege Meslek Yüksekokulu Mobilya ve Dekorasyon Programı
5100 Bornova, İZMİR

ÖZET

Bu çalışmada, Türkiye mobilya endüstrisinin 1997-2003 yılları arasında ürün bazında dış ticaretindeki gelişmeler incelenmiştir. Ayrıca, Türkiye mobilya dış ticaretinin genel dış ticareti içindeki yeri ve dünyadaki payı da belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM) ve Uluslararası Ticaret Merkezi'nin (ITC) kayıtları incelenerek mobilyaya ait değerler bilgisayarda excel programı ile analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre Türkiye'de 1997-2003 yılları itibarı ile genel dış ticaret dengesi eksi değerde iken, mobilyada 2001 yılından itibaren ticari dengenin artı değerde olduğu görülmektedir. 1997-2003 arasında mobilya ithalatı en yüksek değere 2000 yılında (182 744 000 \$) ulaşırken, en düşük değer 2001 yılında (111 950 000 \$) gerçekleşmiştir. İhracatta ise, 1997'de 78 479 000 \$ olan ihracat, 2003 yılında 404 502 000 \$'a ulaşarak % 417'lik bir artış gerçekleşmiştir. 2003 verilerine göre ithalat yaptığımız en önemli ülke 36 624 000 \$ ile İtalya, ihracatta ise 92 818 000 \$ ile Almanya'dır. Mobilya dış ticaretinde hem ithalatta hem de ihracatta en çok işlem hacmine sahip ürünler 9401 Gümrük Tarifesi İstatistik Pozisyon (GTİP) numaralı mobilyalardır. Dünyadaki mobilya dış ticaretine bakıldığında 2002 yılı verilerine göre ithalatta A.B.D.'nin (23 386 384 000 \$), ihracatta ise İtalya'nın (8 810 206 000 \$) en önemli ülkeler olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak, Türkiye'de yaşanan ekonomik krizlerden dolayı iç piyasada daralmalar yaşanmaktadır. Bu daralmalar sonucunda arz-talep dengesi işletmelerin aleyhine bozulmakta ve mobilyaya olan talep azalmaktadır. İşletmelerin bu durum karşısında ihracata yönelerek, yeni pazarlar bulma çabaları olumlu sonuç vermektedir.

Anahtar Kelimeler: Mobilya, Mobilya endüstrisi, Dış ticaret, İhracat, İthalat

A Research on the Furniture Foreign Trade in Turkey and in the World

ABSTRACT

In this study, the developments in foreign trade between the years 1997-2003 at furniture industry in Turkey were investigated. The position of Turkey's furniture foreign trade in the world and its proportion in our general foreign trade were also tried to be determined. For this reason, the data about the furniture foreign trade were analyzed with an excel programme by investigating the registrations of Foreign Trade Center and International Trade Center (DTM and ITC). According to the results, that the balance of general foreign trade has been at negative value for 1997-2003 where as commercial balance has been increasing at positive value since 2001. Between the years 1997-2003 the highest value in furniture import was in 2000 (182 744 000 \$), the lowest was in 2001 (111 950 000 \$) while the export was 78 479 000 \$ in 1997. It became 404 502 000 \$ in 2003 with 417 % percent of increase. According to the 2003 data the most important country in import is Italy with 36 624 000 \$, and it's Germany in export with 92 818 000 \$. The products which have the highest capacity in import and export in furniture foreign trade are the furniture products with number 9401 GTIP.

As a result, because of the economic crisis in Turkey there have been a lot of problems in domestic market. As a result of these problems balance of supply and demand has been spoiled against firms and the demand for furniture has been decreased. Firms' turning towards export to find new markets gives positive results.

Key words: Furniture, Furniture industry, Foreign trade, Export, Import

1. GİRİŞ

Mobilya endüstrisinin Türkiye'deki gelişimi 19. yüzyılda orman ürünlerine yapılan yatırımlara paralel olarak başlamıştır. Türkiye'de mobilya ihtiyacının büyük bir bölümü geleneksel yöntemlerle çalışan küçük ölçekli işletmeler tarafından karşılanmaktadır (1).

1970'li yıllarda mobilya endüstrisinde çoğu küçük ve teknolojisi eski 600 civarında işletme var iken, bunların sadece 2 tanesi o günün şartlarına göre oldukça büyük ve modern teknolojiye sahip oldukları görülmüştür. 1993 yılında 25 üzerinde işçi çalıştıran 76 işletme varken, günümüzde 50 üzerinde işçi çalıştıran işletmelerin sayısı 100'ün üzerindedir (2, 3).

Mobilya endüstrisinde yaşanan diğer bir gelişme de ürünlerin pazarlanma tekniğinin değişmesidir. Daha önceleri mobilya üretimi hazıra veya siparişe göre yapılarak satılırken, günümüzde ise dağıtım ve pazarlamada beş temel kanal kullanılmaktadır (3, 4). Bunlar ;

- 1- Bayilikler
- 2- Mobilya mağazaları
- 3- Doğrudan pazarlama
- 4- Bağımsız perakendeciler
- 5- İhracat

Türkiye’de mobilya mağazacılığı yaygın olmasına rağmen son yıllarda öne çıkan yaygın dağıtım ve pazarlama kanalları bayilerdir. Fabrikasyon ve markalı üretim yapan orta ve büyük ölçekli işletmeler kendi kurdukları bayilik sistemi ile tüketiciye ulaşmaktadır. Bayilikte yönetim ve işletme başka bir firmaya ait olmakta, ilgili firma sadece showroom dizaynı ile ilgilenmektedir (4). İhracat da bayilik sistemi gibi 2001 yılında

Bu çalışma ile; Türkiye mobilya endüstrisinin 1997-2003 yıllarındaki mobilya ithalat ve ihracat değerleri, genel ithalat ve ihracat içindeki payı, mobilya ithalatı ve ihracatı yapılan ülkeler ve mobilya dış ticaretinin genel dış ticaret içerisindeki yerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. MATERYAL VE METOT

Türkiye mobilya endüstrisinin ticari sınıflamasına ait bilgiler, Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM) sınıflama kriterleri incelenerek değerlendirilmiştir. Bu kapsamda mobilya endüstrisine yönelik 94’lü fasıl içinde 9401 (Oturmaya mahsus mobilyalar, yatak haline gelebilir türden olsun veya olmasın) ve 9403 (Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları) GTİP (Gümrük Tarifesi İstatistik Pozisyonları) numarası ile tasnif edilmiş verilerden yararlanılmıştır (5). Mobilya endüstrisinde kullanılan GTİP numaraları Tablo 1 ve 2’de verilmiştir.

Türkiye mobilya endüstrisinin sayısal değerleri

Tablo 1. Mobilya endüstrisinde kullanılan GTİP numaraları (5)

GTİP	Madde Tanımı
9401	Oturma Grupları: Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları
9401 10	Sivil hava taşıtları için oturmaya mahsus mobilyalar
9401 20	Motorlu taşıtlarda kullanılan türden mobilyalar
9401 30 10 00 11	Yüksekliği ayarlanabilen oturmaya mahsus döner koltuk ve sandalyeler, arkalıklı, içleri doldurulmuş, tekerlekli ve kayabilir türden olanlar, ahşap koltuk ve sandalyeler.
9401 30 90 00 11	Yüksekliği ayarlanabilen oturmaya mahsus döner koltuk ve sandalyeler, diğerleri, ahşap koltuk ve sandalyeler.
9401 40 00 00 00	Yatak haline getirilebilen oturmaya mahsus mobilyalar.(Sadece ahşap olanlar)
9401 50 00 00 00	Röntgen kamışı, sepetçi söğüdü, bambu vb. maddelerden oturmaya mahsus
9401 61 00 00 00	Ahşap iskeletli oturmaya mahsus diğer mobilyalar, içleri doldurulmuş olanlar.
9401 69 00 00 00	Ahşap iskeletli oturmaya mahsus diğer mobilyalar, diğerleri
9401 71 00 00 00	Metal iskeletli oturmaya mahsus içi doldurulmuş mobilyalar
9401 79 00 00 00	Metal iskeletli oturmaya mahsus diğer mobilyalar
9401 80 00 00 00	Oturmaya mahsus diğer mobilyalar (Sadece ahşap olanlar)
9401 90 80 00 19	Diğer aksam ve parçalar (Sadece ahşap olanlar)

yaşanılan ekonomik krizin ardından ortaya çıkan önemli bir pazarlama aracı olarak görülmektedir. İhracat sayesinde işletmeler iç piyasadaki olumsuzluktan etkilenmeden ürünlerini pazarlayabilmektedir.

ile ilgili bilgilerini tespit etmek için Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM), Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) ve İhracatı Geliştirme Merkezi (İGEME), Dünyadaki

Tablo 2. Mobilya endüstrisinde kullanılan GTİP numaraları (5)

GTİP	Madde Tanımı
9403	Panel Mobilyalar: Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları.
9403 10 10 00 00	Resim masaları büroda kullanılan metalden
9403 20 00 00 00	Hava taşıtlarında kullanılan diğer mobilyalar
9403 30 11 00 00	Bürolarda kullanılan ahşap mobilyalar, yüksekliği 80 cm’yi geçmeyenler, yazı masaları.
9403 30 19 00 00	Bürolarda kullanılan türden ahşap mobilyalar, yüksekliği 80 cm’yi geçmeyenler, diğerleri.
9403 30 91 00 00	Bürolarda kullanılan türden ahşap mobilyalar, yüksekliği 80 cm’yi geçenler, kapılı, kanatlı veya sürgülü dolaplar, çekmeceli dolaplar, dosya ve fiş dolapları.
9403 30 99 00 00	Bürolarda kullanılan türden ahşap mobilyalar, yüksekliği 80 cm’yi geçenler, diğerleri.
9403 40	Mutfaklarda kullanılan türden ahşap mobilyalar.
9403 50 00 00 00	Yatak odalarında kullanılan türden ahşap mobilyalar.
9403 60 10 00 00	Diğer ahşap mobilyalar, yemek odaları ve oturma odalarında kullanılan ahşap mobilyalar.
9403 60 30 00 00	Diğer ahşap mobilyalar, mağazalarda kullanılan türden ahşap mobilyalar.
9403 60 90 10 00	Diğer ahşap mobilyalar, asma ecza dolapları ve banyolarda kullanılacak küçük dolaplar.
9403 70 0 10 00	Plastikten mobilyalar
9403 80 00 10 00	Diğer maddelerden mobilyalar (Röntgen kamışı, sepetçi söğüdü, bambu vb.)
9403 90 90 00 00	Aksam ve parçalardan diğer maddelerden olanlar
9403 90 30 00 00	Aksam ve parçalar, ahşap olanlar.

mobilya endüstrisinin sayısal değerleri için de Uluslararası Ticaret Merkezi (ITC) kayıtlarından yararlanılmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda elde edilen veriler bilgisayar ortamında excel programında analiz edilerek yorumlanmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Üretim

Türkiye mobilya endüstrisinde faaliyet gösteren işletmelerin çoğu geleneksel yöntem ve genel maksatlı tezgahlarla çalışan küçük işletmelerin ağırlıkta olduğu bir yapıya sahiptir. 1980'li yıllardan bu yana küçük ölçekli işletmelerin yanı sıra orta ve büyük ölçekli işletmelerin sayısının da arttığı görülmektedir. Bu işletmeler 1980'lerde 4-5 iken şimdi 100'ün üzerindedir (3).

Türkiye mobilya endüstrisinin 1997-2003 yıllarındaki üretimine bakıldığında 1997 yılında 1.201 milyar \$ olan üretim sürekli düşerek 2001 yılında 1.180 milyar \$'a inmiştir. Bu düşüş 2001 yılında yaşanan ekonomik krize bağlanabilir. Kriz nedeniyle ithalat girdi fiyatları artmış, temel girdi maliyeti yükselmiş, iç talebinde düşmesi ile üretim olumsuz yönde etkilemiş ve üretim değeri düşmüştür. 2003 yılının sonunda ise ülkede istikrarın oluşmasıyla üretim değeri tekrar artmıştır (1.352 milyar \$). Bu durum Tablo 3'de verilmiştir (6).

Tablo 3. Türkiye'de mobilya üretimi değeri (1998 yılı fiyatlarına göre) (6).

Yıllar	Üretim Miktarı (milyar \$)
1997	1.201
1998	1.147
1999	1.125
2000	1.203
2001	1.180
2002	1.323
2003	1.352

3.2. Dış Ticaret Durumu

Bu bölümde 9401 ve 9403 GTİP numaraları altında yer alan oturma grubu ve diğer mobilyalara ait tüm dış ticaret bilgileri verilmiştir.

3.2.1. İthalat

1997-2003 yılları arasında ürün bazında gerçekleştirilen ithalat miktarı Tablo 4'de, ülkelere göre dağılımı ise Tablo 5'de verilmiştir (7).

İthalatta 1997-2003 yılları arasında en yüksek değer 2000 yılında (182 744 000 \$), en düşük değer ise 2001 yılında (111 950 000 \$) gerçekleşmiştir (Şekil 1). 2001 yılındaki düşüş bu yılın şubat ayında yaşanan ekonomik krizin sonucunda oluşan kur değişimlerinden

Tablo 4. Türkiye mobilya endüstrisinde ürün ithalatı (.000 \$) (7)

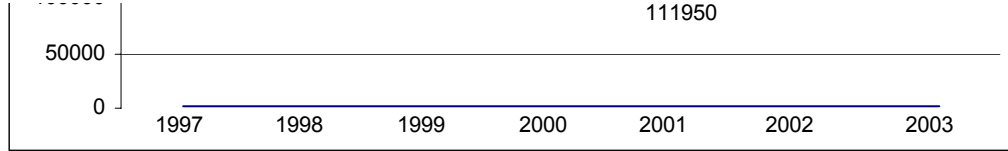
GTİP		1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
9401 Oturma Grupları: Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	9401.10	491	467	962	498	442	1 419	1 182
	9401.20	8 875	3 038	1 883	3 931	4 723	7 433	13 888
	9401.30	9 650	10 868	6 431	8 521	3 709	3 402	4 554
	9401.40	866	686	356	530	290	107	129
	9401.50	1 637	2 220	487	948	766	655	1 485
	9401.61	1 845	2 572	2 412	5 361	2 559	2 667	2 434
	9401.69	2 974	3 671	2 201	3 336	3 061	3 709	4 979
	9401.71	1 014	2 038	1 775	1 754	1 709	1 347	2 935
	9401.79	1 890	3 596	3 868	2 606	1 780	2 214	3 770
	9401.80	10 907	9 062	8 826	9 701	6 690	6 196	6 314
	9401.90	24 710	26 367	29 463	38 055	24 090	39 309	64 968
Toplam	64 859	64 585	58 664	75 241	49 819	68 458	106 638	
9403 Panel Mobilyalar: ve diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları.	9403.10	11 323	9 139	6 358	9 402	3 895	1 803	2 192
	9403.20	8 818	9 285	8 491	10 239	6 034	3 680	4 288
	9403.30	8 009	10 141	10 798	13 067	4 880	2 541	2 716
	9403.40	12 157	16 658	12 523	15 030	10 459	10 216	10 867
	9403.50	7 772	9 590	5 918	8 234	4 306	3 779	4 013
	9403.60	29 875	33 407	27 183	33 274	20 270	16 429	19 574
	9403.70	3 507	4 189	3 195	5 312	3 395	3 069	3 117
	9403.80	3 725	7 500	2 409	2 983	2 422	2 246	2 480
	9403.90	8 322	10 728	10 109	9 962	6 470	5 938	7 963
	Toplam	93 508	110 637	86 984	107 503	62 131	49 701	57 210
Genel Toplam	158 367	175 222	145 648	182 744	111 950	118 157	163 848	

kaynaklanabilir. 2003 yılında gerçekleştirilen ithalatta 9401 GTİP numaralı oturmaya mahsus mobilya elemanlarının oranının daha yüksek olduğu (106 608

3.2.2 İhracat

Tablo 6. Mobilya ithalatı yaptığımız 5 lider ülke (.000 \$) (7)

Sıra No	Ülkeler	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1	İtalya	64 005	71 369	48 946	59 420	35 710	32 420	36 624
2	İngiltere	9 841	11 392	8 270	6 932	6 765	15 721	24 944
3	Almanya	23 046	26 336	25 020	37 306	23 815	21 305	24 703
4	Fransa	15 943	18 867	24 280	23 170	15 946	16 105	21 448
5	İspanya	12 239	10 589	5 605	5 263	3 812	5 663	8 947

Şekil 1. 1997-2003 yıllarında mobilya ithalat değerleri (.000 \$)

Tablo 5. Türkiye'nin ülkelere göre mobilya ithalatı (.000 \$) (7).

Ülkeler	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
İtalya	64 005	71 369	48 946	59 420	35 710	32 420	36 624
Almanya	23 046	26 336	25 020	37 306	23 815	21 305	24 703
Fransa	15 943	18 867	24 280	23 170	15 946	16 105	21 448
İngiltere	9 841	11 392	8 270	6 932	6 765	15 721	24 944
A.B.D.	10 801	10 266	10 206	15 233	8 032	6 472	6 629
İspanya	12 239	10 589	5 605	5 263	3 812	5 663	8 947
Çin	862	1 129	925	3 159	2 155	3 052	7 675
Endonezya	1 016	1 622	1 718	2 163	1 723	2 077	3 714
Avusturya	1 459	1 903	2 881	2 159	1 534	1 855	2 151
Hollanda	3 323	4 030	1 853	4 564	1 557	1 578	827
Polonya	93	736	261	675	294	1 483	3 988
Tayvan	788	1 097	1 748	2 272	891	1 162	2 096
Güney Kore	1 517	2 350	898	2 201	142	1 158	4 657
Vietnam Sos.	55	41	197	359	896	1 036	2 481
Japonya	3 947	1 200	540	411	117	957	2 887
Yunanistan	429	424	203	205	556	819	466

Tablo 7. Türk mobilya endüstrisi ürün ihracatı (.000 \$) (7)

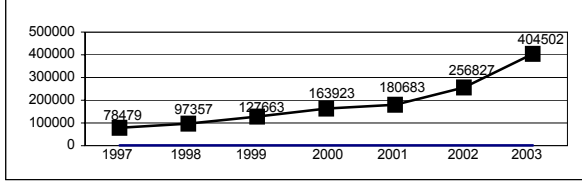
GTİP	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
İsveç							
Belçika							
Filipinli							
Diğerleri							
Toplam							

Tablo 8. Türkiye'nin ülkelere göre mobilya ihracatı (.000 \$) (7)

Ülkeler	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Almanya	10 546	17 870	29 316	39 076	47 379	60 469	92 818
İsrail	2 767	4 102	10 343	12 944	14 029	19 436	19 846
Fransa	3 451	5 650	9 145	9 403	11 705	15 584	20 547
Hollanda	4 480	6 791	9 044	10 438	11 022	15 572	25 681
A.B.D	2 220	2 301	3 445	6 665	7 379	11 344	19 069
Yunanistan	1 063	1 634	2 157	2 257	4 780	10 616	20 537
İngiltere	911	1 642	4 506	3 437	5 062	9 487	15 319
Suudi Arab.	2 040	3 321	4 377	5 622	5 072	8 664	9 171
Avusturya	6 254	7 761	7 868	6 220	10 577	8 448	12 015
Belçika-Lüks	1 353	2 664	2 691	3 521	4 761	5 507	8 200
B.A.E.	271	469	1 057	2 170	4 410	5 240	4 995
Rusya Fed.	9 319	6 461	2 523	2 884	4 042	4 700	6 158
Azerbaycan	4 594	5 232	7 728	2 949	2 682	4 431	6 426
Danimarka	1 207	1 171	1 306	2 478	3 422	3 494	5 011
Makedonya	921	620	1 323	3 128	2 556	3 382	4 031
Kazakistan	3 763	5 624	2 364	2 444	1 151	3 355	3 846
Romanya	1 952	1 618	2 046	2 752	2 194	3 254	5 984
İsveç	165	67	525	1 129	1 672	3 048	5 542
Türkmenistan	3 643	2 760	2 712	3 858	2 070	2 965	4 209
Diğerleri	17 559	19 599	27 187	40 547	34 715	57 831	115 097
Toplam	78 479	97 358	126 865	162 921	180 682	256 827	404 502

000 \$) görülmü

Mobilya yapılıırken %2 yapılmaktadır. ithalatında İtalya sırayı alırken İ (%15,2), Alm: 448 000 \$ (%1 göre ithalat y verilmiştir (7).

Şekil 2. 1997-2003 mobilya ihracat değerleri (.000 \$) (7)

2003 yılı itibarıyla ihracat yapılan ülkelerin başında 92 818 000 \$ ile Almanya gelmektedir. Bu ülkeyi sırasıyla Hollanda (25 681 000 \$), Fransa (20 547 000 \$), Yunanistan (20 537 000 \$) ve İsrail (19 846 000 \$) takip etmektedir. 2003 yılı itibarıyla ihracat yaptığımız beş lider ülke Tablo 9'da verilmiştir.

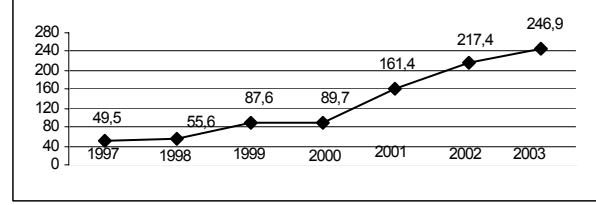
Tablo 9. Mobilya ihracatı yaptığımız 5 lider ülke (.000 \$) (7)

Sıra No	Ülkeler	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1	Almanya	10 546	17 870	29 316	39 076	47 379	60 469	92 818
2	Hollanda	4 480	6 791	9 044	10 438	11 022	15 572	25 681
3	Fransa	3 451	5 650	9 145	9 403	11 705	15 584	20 547
4	Yunanistan	1 063	1 634	2 157	2 257	4 780	10 616	20 537
5	İsrail	2 767	4 102	10 343	12 944	14 029	19 436	19 846

3.3. Dış Ticaret Dengesi

Türkiye'nin mobilya dış ticaret hacminin sürekli arttığı görülmektedir. 1997'de 236 846 000 \$ olan dış ticaret hacmi, 2003 yılında 568 350 000 \$ olarak gerçekleşmiştir. 2000 yılına kadar eksi yönde olan ticari dengede 2001 yılından itibaren artış görülmektedir. İhracatın ithalatı karşılama oranına bakıldığında 2000 yılına kadar ihracat ithalatın %89,7'sini karşılarken, 2003 yılında %246,9'a ulaşmıştır. Türk mobilya endüstrisi dış ticaret dengesi Tablo 10'da verilmiştir.

1997-2003 yıllarındaki ithalat ve ihracat değerleri karşılıklı olarak Şekil 3'de, dış ticaret değerlerine göre ithalatın ihracatı karşılama oranları Şekil 4'de gösterilmiştir.

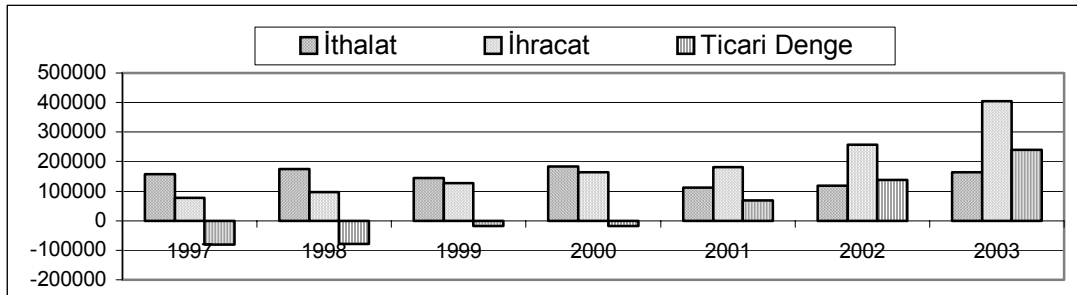

Şekil 4. Türk mobilya endüstrisinde ihracat-ithalat karşılama oranı (%) (7)

1997-2003 yılları arasında Türkiye toplam 572 490 791 000 \$'lık bir dış ticaret hacmine sahiptir. Bunun 351 225 679 000 \$'ını ithalat, 221 265 112 000 \$'ını ise ihracat oluşturmaktadır. 2003 yılı itibarı ile genel ithalat 69 339 692 000 \$ iken ihracat 47 252 826 000 \$ olarak gerçekleşmiştir (5). İhracatın hızla artış göstermesine rağmen 2003 yılı itibarı ile dış ticaret açığı 22 086 856 000 \$'dır. Toplam dış ticarete mobilyanın payı ise, ithalatta %0,30, ihracatta ise %0,59' dur.

Tablo 10. Türk mobilya endüstrisi dış ticaret dengesi (.000 \$) (7)

Yıl	İthalat			İhracat		
	Genel	Mobilya	%	Genel	Mobilya	%
1997	48 558 720	158 367	0,33	26 261 071	78 479	0,29
1998	45 921 392	175 222	0,38	26 973 738	97 357	0,36
1999	40 671 272	145 648	0,36	26 587 224	127 663	0,48
2000	54 502 820	182 744	0,34	27 774 906	163 923	0,59
2001	41 399 082	111 950	0,27	31 334 216	180 683	0,58
2002	50 831 701	118 159	0,23	35 081 121	256 827	0,73
2003	69 339 692	163 848	0,24	47 252 836	404 502	0,86
Toplam	351 225 679	1 055 946	0,30	221 265 112	1 309 434	0,59

Şekil 3. Türk mobilya endüstrisi dış ticaret dengesi (.000 \$) (7)

Mobilya dış ticaretinde ise dış ticaret fazlasının olduğu ve bunun her yıl daha da arttığı görülmektedir (Tablo 11.).

), ve Japonya (3 769 567 000 \$)'dır. Türkiye bu sıralamada 125 444 000 \$ ile 21. sırada yer almaktadır. 1997-2002 yılları arasında gerçekleşen Dünya mobilya ithalatı Tablo 12'de verilmiş, buna ait özetlenmiş grafik

Tablo 12. Ülkelere göre dünya mobilya ithalatı (.000 \$) (8)

Ülkeler	1997	1998	1999	2000	2001	2002
ABD	11 723 467	14.117.299	17.433.888	20.603.696	20.192.432	23 386 384
Almanya	6 458 032	7 143 414	7 010 170	6 266 358	6 628 416	6 647 471
Fransa	3 016 031	3 353 546	3 579 110	3 684 713	3 674 558	4 002 071
Kanada	2 200 530	2 449 257	2 818 045	3 135 730	2 929 352	3 034 425
İngiltere	2 424 797	2 763 922	3 122 974	3 448 788	3 693 545	4 575 295
Japonya	3 199 115	2 624 150	2 971 214	3 715 186	3 792 757	3 769 567
Meksika	602 175	650 918	860 602	2 141 845	2 576 123	1 124 584
Belçika	1 938 485	2 133 823	2 072 390	1 927 531	1 950 658	1 947 178
Hollanda	1 664 602	1 699 202	1 989 032	1 878 497	1 828 162	1 861 564
İsviçre	1 511 915	1 648 643	1 706 105	1 604 225	1 546 827	1 631 932
Avusturya	1 353 468	1 381 825	1 434 615	1 438 187	1 480 866	1 397 422
Hongkong	1 168 273	1 071 661	1 220 012	1 354 143	1 261 958	1 293 400
İtalya	694 333	798 285	945 679	985 143	986 265	1 065 315
İsveç	741 297	868 851	966 360	961 158	925 346	1 101 864
İspanya	621 787	745 609	908 938	921 946	1 025.405	1 165 808
Norveç	667 024	757 223	728 632	714 562	710 503	820 016
Avustralya	454 445	471 830	577 288	712 478	583 559	752 659
Danimarka	561 002	699 498	738 337	690 477	703 984	722 355
Singapur	486 905	362 890	451 949	456 772	370 883	345 214
Polonya	270 575	346 135	375 447	376 323	401 885	431 732
Türkiye	158 367	175 222	145 648	182 744	111 950	125 444
Diğerleri	4 967 725	4 164 073	4 264 661	4 683 327	4 472 912	6 350 655
Toplam	46 824 350	50 427 276	56 321 096	61 883 829	61 848 366	67 552 355

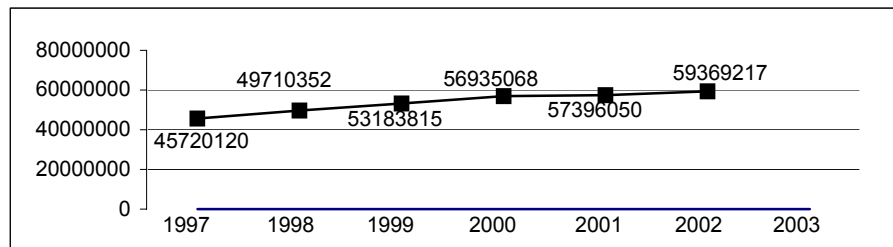
3. 4. Dünya Mobilya Dış Ticareti

Şekil 5'de gösterilmiştir (8)

3. 4.1. Tablo 13. Ülkelere göre dünya mobilya ihracatı (.000 \$) (8)

Dünya görülmektedir. yılında 67 552 yılında en yıl A.B.D. (23 38 \$), İngiltere (4

Ülkeler	1997	1998	1999	2000	2001	2002
İtalya	8 593 918	8 631 476	8 438 153	8 474 131	8 493 420	8 810 206
Kanada	3 643 436	4 254 850	4 603 853	5 179 295	4 700 479	4 749 774
ABD	3 941 737	4 408 107	4 336 409	4 743 697	4 254 476	3 814 289
Almanya	4 267 070	4 780 369	5 073 613	4 735 880	5 100 518	5 175 394
Çin	2 481 613	2 821 435	3 458 647	4 582 041	5 061 908	6 680 002
Meksika	1 755 165	1 841 054	2 287 181	3 314 650	3 288 286	3 405 578
Fransa	2 117 530	2 402 929	2 456 442	2 408 441	2 210 807	2 292 265
Polonya	1 774 814	1 909 699	1 953 491	2 190 787	2 492 068	2 874 088
Danimarka	1 909 098	2 022 567	1 933 772	1 899 594	1 890 445	2 003 980
Belçika-Lük	1 659 417	1 616 605	-	-	-	-
Belçika	-	-	1 852 268	1 710 790	1 746 037	1 713 230
Lüksemburg	-	-	10 774	10 134	14 639	8 292
Malezya	1 206 202	1 113 788	1 399 358	1 596 097	1 382 986	1 488 988
İngiltere	1 555 273	1 594 504	1 588 157	1 491 039	1 409 344	1 297 596
İspanya	1 348 666	1 476 699	1 476 866	1 453 323	1 488 528	1 484 153
İsviçre	1 276 400	1 247 556	1 218 074	1 208 265	1 162 870	1 220 255

Şekil 6. Dünya mobilya ihracat değerleri (.000 \$) (8)

2002 yılı ihracat değerlerine göre İtalya 8 810 206 000 \$, Çin 6 680 002 000 \$, Almanya 5 175 394 000 \$, Kanada 4 749 774 000 \$, ABD 3 814 289 000 \$ ile en çok ihracat yapan ülkeler arasındadır. Türkiye bu sıralamada 280 706 000 \$ ile 23. sırada yer almaktadır. 1997-2002 yılları arasında gerçekleşen Dünya mobilya ihracatı Tablo 12’de verilmiş, buna ait özetlenmiş grafik Şekil 6’da gösterilmiştir (8).

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Türkiye mobilya endüstrisinin 1997-2003 yıllarındaki üretimine bakıldığında 1997 yılında 1.201 milyar \$ olan üretim sürekli düşerek 2001 yılında 1.180 milyar \$’a inmiştir. Bu düşüş 2001 yılında yaşanan ekonomik kriz nedeniyle ithalat girdi fiyatlarının artmasıyla temel girdi maliyetlerinin yükselmesi, iç talebinde düşmesi ile üretimin olumsuz yönde etkilemiş olmasından kaynaklanmaktadır. 2002 ve 2003 yıllarında ise mobilya üretiminde artış gözlenmektedir (1.323 milyar \$, 1.352 milyar \$). Bu duruma ülkede kaybolan istikrarın tekrar oluşması etkili olmuştur.

Mobilya dış ticaretinde ise hem ithalat hem ihracatta farklı gelişmeler gözlenmiştir. İthalatta sürekli dalgalanmalar görülürken, ihracatta üretimin azalmasına rağmen 1997’den beri sürekli artış görülmektedir. Mobilya ithalatında 1997-2003 yılları arasında en yüksek değere 182 744 000 \$ ile 2000 yılında ulaşırlırken en düşük değer ise 111 950 000 \$ ile 2001 yılında gerçekleşmiştir. Bunun nedeni 2001 yılı Şubat ayında yaşanan kriz sonrasında döviz kurlarındaki aşırı dalgalanmalar olabilir.

Mobilya ithalatı yapılan ülkelere bakıldığında 2003 yılı itibarı ile İtalya (36 624 000 \$) birinci sırada yer alırken, bu ülkeyi İngiltere (24 944 000 \$), Almanya (24 703 000 \$), Fransa (21 448 000 \$) ve İspanya (8 947 000 \$) takip etmektedir. İthal edilen ürünlere bakıldığında 9401 GTİP numaralı oturmaya mahsus mobilyaların ön plana çıktığı görülmektedir. Bunun sebebi, mobilya kullanıcılarının oturma ve salon mobilyalarına daha çok önem vermeleri olabilir.

Mobilya ihracatında ise ithalatın tersine sürekli bir artış gözlenmektedir. 1997’de 78 479 000 \$ olan ihracat 2003 yılında 404 502 000 \$’a çıkmıştır. Yaklaşık %417’nin üzerinde bir artış söz konusudur. 2003 yılı itibarı ile ihracat yaptığımız ülkelerin başında Almanya (92 818 000 \$) gelirken, bu ülkeyi Hollanda (25 681 000 \$), Fransa (20 547 000 \$), Yunanistan (20 537 000 \$) ve İsrail (19 846 000 \$) takip etmektedir. İhracatı yapılan ürünlere bakıldığında 9401 GTİP numaralı oturmaya mahsus mobilyaların 226 824 000 \$, 9403 GTİP numaralı diğer mobilyaların ise 177 678 000 \$ olduğu görülmektedir. Oturmaya mahsus mobilyalara olan talebin yüksek olmasının nedeni, bu mobilyaların oturma, yatma, saklama gibi birden fazla fonksiyona sahip olmalarından kaynaklanabilir.

Türkiye’nin mobilya dış ticaret dengesine bakıldığında 1997’de – 79 888 \$ olan ticari denge her yıl daha iyiye giderek 2003 yılı sonunda + 240 654 \$’a ulaşmıştır. 2001 yılına kadar eksi değerde olan mobilya dış ticaret dengesi 2001 yılı ve sonrası artı yönde ivme kazanmıştır. Bu da ilerisi için ümit vermektedir. Mobilya endüstrisinde bu olumlu gelişmeler olurken mobilyanın genel ihracat içindeki payı, 2003 yılında %0,86, 1997-2003 yılları arasında toplamda %0,59 olurken, genel ithalat içindeki payı ise 2003 yılında %0,24, 1997-2003 yılları arasında toplamda ise %0,30’dur.

Dünya mobilya dış ticaretinde ise; ithalatta ilk beş ülke sırasıyla A.B.D. (23 386 384 000 \$), Almanya (6 647 471 000 \$), İngiltere (4 575 295 000 \$), Fransa (4 002 071 000 \$), ve Japonya (3 769 567 000 \$)’dır. Türkiye bu sıralamada 125 444 000 \$ ile 21. sırada yer almaktadır. İhracatta ise, İtalya 8 810 206 000 \$, Çin 6 680 002 000 \$, Almanya 5 175 394 000 \$, Kanada 4 749 774 000 \$, ABD 3 814 289 000 \$ ile en çok ihracat yapan ülkeler arasındadır. Türkiye bu sıralamada 280 706 000 \$ ile 23. sırada yer almaktadır.

Sonuç olarak, mobilya dış ticaretinde ithalatta dalgalanmalar yaşanırken, ihracatta ithalatın tam tersine büyük oranda artış görülmektedir. Ülkemizde yaşanan ekonomik krizlerin ardından işletmelerin ihracata daha çok önem vermeleri ve yurt dışına açılma çalışmalarının olumlu yönde geliştiği görülmektedir. Bunun sonucunda, 2001 yılından itibaren ticari denge ilk kez artıya geçmiştir. Bu durum ülke ekonomisi ve mobilya endüstrisinin gelişimi için önemli ve ümit verici olarak görülmektedir.

Önümüzdeki yıllarda ihracattaki bu büyümenin hızlı bir şekilde devam edeceği düşünülmektedir. Bu gelişmelerin sağlıklı devam etmesi için ihracatçı firmaların İGEME ile yakın temasa geçerek ihracat yapacakları ülkeler ile ilgili bilgileri alarak üretim yapmaları ihracatçılara önemli kolaylıklar sağlayacaktır.

5. KAYNAKLAR

1. Anonim, “VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı, Mobilya Endüstrisi Özel İhtisas Komisyonu Raporu”, Devlet Planlama Teşkilatı, (DPT), S: 3-4, Ankara (1997).
2. Pirecioğlu T., “Toplam Kalite Yönetimine Geçiş Sürecinde Türkiye Mobilya Endüstrisinin Kalite Alt Yapısının İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, İ. Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, S: 30-31, İstanbul (1999).
3. Demirci, S., “Türkiye Mobilya Endüstrisinin Yapısı, Sorunları ve Çözüm Önerileri”, Doktora Tezi, G. Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, S: 25,85, Ankara (2004).
4. Sakarya, S., “Mobilya Değerlendirme Raporu”, Orta Anadolu İhracatçılar Birliği, (O.A.İ.B.), S:17, Ankara (2001).
5. Yeniçeri, B. “Mobilya Sektörü Dış Pazarlama Araştırması”, İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi, S: 1-2, Ankara (2002).
6. Anonim, “Sosyal Ekonomik Göstergeler Raporu”, Devlet Planlama Teşkilatı, (DPT), S:75, Ankara (2003).

7. Anonim, “Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracat Genel Müdürlüğü Kayıtları”, (DTM), Ankara (2003).
8. Anonim, International Trade Center”, (ITC), <http://www.intracen.org>, (16.07.2004).